

STAND-BY – UKRYTÝ ŽROUT ELEKTŘINY

Zdeněk Kučera

Jistě máte stejný pocit, když vypnete televizi dálkovým ovladačem, že jste přijímač vypnuli. Ale jeho světýlko svítí a stále si bere kolem 1–2 wattu. To dělá televize, rekordér, telefonní záznamník, audiověž, počítač a další spotřebiče a dohromady nám za rok sežerou v celé Evropě asi 47 TWh.

Podle studie Evropské komise spotřebiče v pohotovostním režimu spotřebují v EU tolik elektřiny, jako spotřebuje Řecko a Portugalsko za rok. Náklady dosahují výše 7000 milionů EUR a představují emise 20 milionů tun CO₂. Zrušením nebo výrazným omezením tohoto režimu ušetří každá evropská domácnost za elektrickou energii kolem 40 EUR ročně.

Cenné informace poskytuje spotřebitelům Pražská energetika ve svém novém Energetickém centru, kde je zřízeno několik variant z domácností – od kuchyní, přes kancelářské pracoviště až po hudební a televizní systémy, kde je možno si změřit, kolik nám Stand-by odebírá. Snížit spotřebu elektřiny je možné v každém ročním období. Některá úsporná opatření vyžadují finanční investici, jiná se zakládají pouze na změně vašeho chování nebo na přístupu k jinému dodavateli elektřiny.

Štítkování

EU vyvinula dva způsoby snižování spotřeby energie u výrobků: štítkování, které známe už u praček a ledniček, nově bude u televizorů a posléze i u dalších spotřebičů. Nová směrnice o ekodesignu zavádí požadavky na energetickou účinnost spotřebičů už při výrobě.

Chladicí spotřebiče jsou vybaveny energetickým štítkem už od roku 1995. Do běžného standardu spotřeby se brzy vešla většina výrobců, takže kategorie B, C, D a další už ani nemají šanci na trhu uspět.

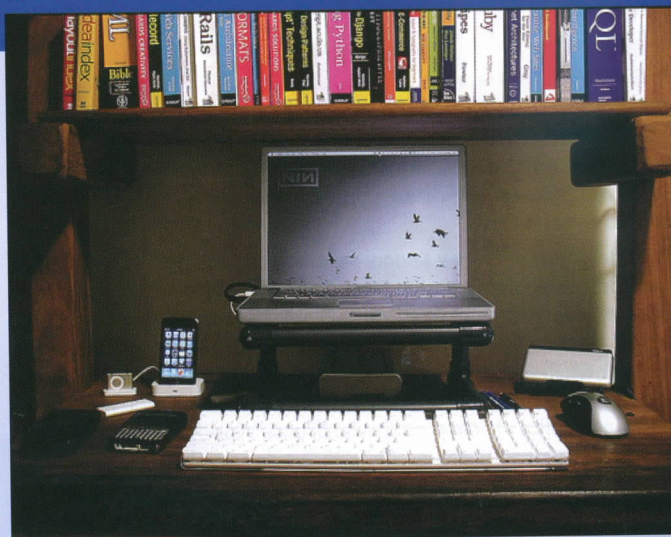
Od roku 1999 přibýly myčky nádobí, v roce 2003 elektrické trouby, letos jsme zaznamenali omezení prodeje klasických žárovek nad 80 wattů. V příštím roce už budou označeny i televizory, počítače, monitory a další kancelářská technika.

Většina nově prodávaných spotřebičů, které podléhají povinnému štítkování, již spadá do třídy A (nebo lepších tříd A+ a A++). Díky tomu dochází po výměně starých spotřebičů za nové k velkým úsporám energie, uvádí se v návrhu Politiky ochrany klimatu, kterou Ministerstvo životního prostředí právě rozesílá k připomínkování ostatním resortům.

Nejúspornější televizory „energetické třídy A“

Do databáze energeticky nejúspornějších spotřebičů na internetové stránce www.uspornespotrebice.cz přibyla nová kategorie televizorů. Spotřebiče byly do kategorie vybrány na základě mezinárodních kritérií evropského projektu Euro-Topten Plus (www.topten.info). Televizory jsou rozděleny do dvou skupin podle velikosti úhlopříčky: do 110 cm a nad 110 cm. Kritérii výběru jsou maximální příkon v pohotovostním režimu (v režimu spánku) do 1 W (v souladu s nařízením 1275/2008/EC o spotřebě ve stand-by) a index energetické účinnosti maximálně 0,5 (podle návrhu směrnice Evropské komise o požadavcích na energetické štítkování televizorů a podle mezinárodních standardů IEC 62087/2008 bude odpovídat energetické třídě A a lepší).

V současné době jsou tímto spotřebičem vybaveny téměř všechny domácnosti. Spotřeba elektrické energie televizoru představuje nezanedbatelný podíl (asi 10 %) celkové spotřeby elektřiny průměrné české domácnosti, jinak také v průměru 100–400 kWh ročně podle typu a jeho užití. To

představuje 450 až 1 800 Kč za roční provoz, respektive až 18 tisíc Kč za 10 let provozu. Proto jsou televizní přijímače dalším spotřebičem, který je začleněn do systému energetického štítkování domácích spotřebičů. Spotřebitelé tak budou mít možnost vybrat si přijímač mimo jiné i podle energetické náročnosti jeho provozu, respektive zařazení do energetické třídy. Zajímavé je, že při testech měření spotřeby se ukázalo, že televizory s LCD obrazovkou mají po zapnutí stabilní odběr, nehospodárně se jeví plazma, která mění – tedy zvyšuje – odběr, např. při tmavých scénách.

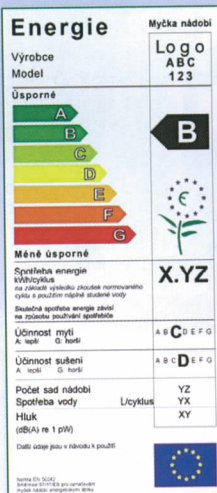
Konkrétní výrobky jsou tedy do databáze umístěny pouze na základě jejich provozních parametrů, deklarovaných výrobcem, bez ohledu na značku nebo výrobce.

Mezi další kategorie výrobků umístěné na stránkách www.uspornespotrebice.cz patří například pračky, chladničky, myčky nádobí nebo zdroje světla.

Více informací o kritériích výběru či tématech spojených s problematikou energetických štítků naleznete také na stránkách www.topten.info.

Energetická třída A+ a A++

Od dob zavedení energetického štítkování šel technický pokrok rychle dopředu a ve většině evropských zemí již pro chladicí zařízení (chladničky, mrazničky a jejich kombinace) (chladničky, mrazničky a jejich kombinace)

nestačí energetický štítek A, ale 20–30 % trhu tvoří ještě účinnější spotřebiče třídy A+ (spotřeba energie alespoň o 25 % nižší než u třídy A) či dokonce A++ (dosahující jen 30 % spotřeby energie spotřebičů třídy D). Naopak chladicí zařízení třídy B se prodávají již jen v minimální míře a energeticky horší spotřebiče díky energetickému štítku již samovolně z trhu prakticky zmizely.

Evropská unie se snaží tento trend podporovat, a tak v červenci 2009 schválila Evropská komise nařízení (643/2009/EC) týkající se spotřeby energie chladicích zařízení.

Podle tohoto nařízení nebude od 1. července 2010 možné na trhu Evropské unie prodávat chladničky, mrazničky a jejich kombinace třídy B, C či horší.

Od 1. července 2012 pak bude výrazně omezen i prodej spotřebičů třídy A (zůstanou jen ty nejúčinnější). Od poloviny roku 2014 pak budou na trhu EU dostupná jen chladicí zařízení současné energetické třídy A+.

Spolu s dalším nařízením týkajícím se televizorů by toto opatření mělo do roku 2020 pro celou EU přinést úsporu až 30 TWh ročně, tedy asi dvě třetiny roční spotřeby elektrické energie ČR.